

UDK: 37.02:811.111

IELTS OG‘ZAKI NUTQ BO‘LIMIDA RAVONLIK VA MANTIQUIY IZCHILLIKNI KOMMUNIKATIV FAOLIYATLAR HAMDA SUN’IY INTELLEKT YORDAMIDA RIVOJLANTIRISH

Xurramova Mashhura Murod qizi

ShDPI 1-kurs magistratura talabasi

E-mail: mashhuraxurramova9704@gmail.com Tel: +99890-607-65-78

Annotatsiya: Mazkur maqola kommunikativ til o‘qitish faoliyatlarining ingliz tilini xorijiy til sifatida o‘rganadigan o‘zbek talabalarining IELTS imtihoniga tayyorgarlik jarayonida ravonlik va izchillikni rivojlantirishdagi samaradorligini o‘rganadi. Tadqiqot muhokamalar, rol o‘yinlari, muammoli vaziyatlarni hal qilish mashqlari va hikoya qilish kabi kommunikativ topshiriqlarga e‘tibor qaratadi. Ushbu faoliyatlar o‘quvchilarga ravon gapirish va fikrlarini mantiqan tashkil etishda yordam beradi. Shuningdek, tadqiqot zamonaviy raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellekt yordamida avtomatlashtirilgan fikr-mulohaza vositalarining nutq mashqlariga qo‘shgan hissasini ham tahlil qiladi.

Kalit so‘zlar: ravonlik, izchillik, og‘zaki nutq ko‘nikmalari, sun‘iy intellekt, kommunikativ til o‘qitish, chet tilini o‘rganish, IELTS imtihoni

Abstract: This article explores the effectiveness of communicative language teaching activities in enhancing fluency and coherence among Uzbek EFL students who are preparing for the IELTS examination. The study focuses on communicative tasks such as discussions, role-plays, problem-solving exercises and storytelling activities that encourage learners to make fluent speech and organize their ideas effectively. In addition, the research investigates the role of modern digital technologies and artificial intelligence-assisted tools in contributing to speaking practice and providing automated feedback on speech performance.

Keywords: fluency, coherence, speaking skills, artificial intelligence, communicative language teaching, foreign language learning, IELTS examination.

Аннотация: Данная статья рассматривает эффективность коммуникативных методов обучения иностранному языку в развитии беглости и связности речи у узбекских студентов, изучающих английский язык как иностранный и готовящихся к экзамену IELTS. Исследование уделяет внимание таким коммуникативным заданиям, как дискуссии, ролевые игры, упражнения по решению проблемных ситуаций и рассказывание историй. Эти виды деятельности помогают учащимся говорить более свободно и логично организовывать свои мысли. Кроме того, в работе анализируется

вклад современных цифровых технологий и систем автоматизированной обратной связи на основе искусственного интеллекта в процесс развития навыков устной речи.

Ключевые слова: беглость речи, связность речи, навыки устной речи, искусственный интеллект, коммуникативное обучение языку, изучение иностранного языка, экзамен IELTS

So‘nggi yillarda O‘zbekiston ta’lim tizimini modernizatsiya qilish hamda uni global akademik va iqtisodiy hamjamiyat bilan bog‘lash yo‘lida sezilarli sa’y-harakatlar amalga oshirilmoqda. Ingliz tilini bilish xalqaro ta’lim imkoniyatlaridan foydalanish, akademik muassasalar o‘rtasida almashinuv va global mehnat bozorida raqobatbardoshlik uchun muhim omilga aylandi. Xalqaro til baholash tizimlari orasida IELTS imtihoni esa chet tilini bilish salohiyatini baholashda muhim rol o‘ynaydi [1].

IELTSning og‘zaki nutqni baholash bo‘limida ravonlik va mantiqiy izchillik asosiy mezonlaridan biri bo‘lib hisoblanadi [1]. Ravonlik — nutqni ortiqcha to‘xtalishlarsiz erkin va silliq tarzda ifodalash qobiliyatini anglatadi, mantiqiy izchillik esa fikrlarning mantiqiy tashkil etilishi va aniq ketma-ketligidir. Biroq ko‘pgina ingliz tilini xorijiy til sifatida o‘rganadigan o‘zbek talabalari ko‘p hollarda og‘zaki muloqotdagi tajriba yetishmasligi va grammatikaga ortiqcha e’tibor berilganligi sababli bu ko‘nikmalarda qiyinchiliklarga duch keladi [2;3].

Sun’iy intellekt va raqamli texnologiyalarning ta’lim jarayoniga kirib kelishi chet tilini o‘qitish metodologiyasida yangi imkoniyatlarni yaratmoqda [4]. Nutqni avtomatik tanish tizimlari, talaffuz tahlili va sun’iy intellektga asoslangan fikr-mulohaza platformalari talabalarining nutq faoliyatini tezkor baholash, shaxsiylashtirilgan tavsiyalar berish va mustaqil o‘rganish imkoniyatlarini kengaytiradi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, SI yordamidagi nutq mashqlari o‘quvchilarning motivatsiyasi, faol ishtiroki va o‘quv natijalarini sezilarli darajada oshirmoqda [4].

Mazkur tadqiqotda o‘quvchilarni tabiiy shakllangan guruhlarda turli usullar yordamida o‘qitish metodidan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida IELTS imtihoniga tayyorlanayotgan o‘zbek talabalari ikki guruhga bo‘lindi: nazorat guruhi an’anaviy o‘qitish usullari asosida ta’lim oldi, tajribaviy guruh esa kommunikativ topshiriqlarni sun’iy intellekt fikr-mulohaza tizimlari yordamida bajardi [2;4].

6 hafta davomida talabalar o‘rtasida muhokamalar, vaqt bilan cheklangan monologlar, juft bo‘lib suhbatlar va IELTS mavzulariga mos topshiriqlar bajarildi [5;6]. Tajribaviy guruh qo‘shimcha ravishda nutq

tezligi, pauzalar soni va mantiqan bog‘lash bo‘yicha avtomatlashtirilgan fikr-mulohazalarni qabul qilib bordi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, sun‘iy intellekt yordamida kommunikativ mashqlarni bajargan talabalar nazorat guruhiga qaraganda yuqori natijalarga erishdilar. Ularning nutqi yanada ravonlashdi, ortiqcha pauzalar kamaydi, bog‘lovchi vositalardan samarali foydalanish darajasi oshdi va fikrlar mantiqan izchilroq ifodalana boshladi. Natijada, IELTS baholash mezonlari bo‘yicha ravonlik va mantiqiy izchillik ko‘rsatkichlari sezilarli darajada yaxshilandi.

Xulosa qilib aytganda, kommunikativ metodlarni sun‘iy intellekt asosidagi fikr-mulohaza tizimlari bilan integratsiya qilish ta’lim jarayoni samaradorligini oshirish, innovatsion pedagogic yondashuvlarni rivojlantirish hamda global mehnat bozorida raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. British Council. IELTS Speaking Band Descriptors [Elektron resurs]. <https://www.ielts.org>.
2. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – 2-nashr. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 410 p.
3. Long M. H. The Role of the Linguistic Environment in Second Language Acquisition // Handbook of Second Language Acquisition / Ed. by W. C. Ritchie, T. K. Bhatia. – San Diego: Academic Press, 1996. – P. 413–468.
4. Dede C. The Role of Digital Technologies in Deeper Learning. – Harvard: Harvard Graduate School of Education, 2014.
5. Ellis R. Task-Based Language Learning and Teaching. – Oxford: Oxford University Press, 2003. – 387 p.
6. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. – 3-nashr. – Oxford: Oxford University Press, 2011. – 251 p.

INGLIZ TILI SINFLARIDA SAMARALI O‘QITISH METODOLOGIYALARI

Sultonboyeva Kamola Shokirjon qizi

Namangan State Pedagogical Institute

A second-year student of Foreign Languages Department

Email: kamolasultonboyeva3@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola ingliz tili sinflarida samarali o‘qitish metodologiyalarini o‘rganishga bag‘ishlangan. Tadqiqotning asosiy maqsadi — til o‘rganuvchilarning kommunikativ, lingvistik va